

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3486/2020. (XII. 22.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 12.K.704.581/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó iráni állampolgár jogi képviselője (Győző és Lencs Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Győző Gábor ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 12.K.704.581/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és – az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság 106-1-38528/9/2020-Ké számú közigazgatási határozatára is kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikkének (2) és (7) bekezdését. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz bevezetésében felhívta az Abtv. 26. § (1) bekezdését is, azonban arra vonatkozóan semmilyen kérelmet nem terjesztett elő, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti eljárásban vizsgálta a panasz befogadhatóságát.
- [2] Az ítéletben foglaltak alapján az alkotmányjogi panasz előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Magyarországon tanulmányokat folytató indítványozó 2020. március 7. napján COVID-19 vírusfertőzés gyanúja miatt járványügyi zárlat (karantén) alá került a Dél-Pesti Centrumkórházban, melyet követően a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) eljárást indított ellene és társai ellen, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 361. § b) pontja alapján, járványügyi szabályszegés miatt. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet ismertetése szerint a büntető eljárás megindításának oka az volt, hogy az indítványozó 2020. március 7. napján 20 óra 30 perc és 2020. március 9. napján 12 óra 40 perc körüli időben elhagyta a számára kijelölt kórtermet, hangosan elégedetlenkedett, és oda csak az ápoló személyzet többszöri felszólítására tért vissza. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alperes), megkeresésére a BRFK 2020. április 23. napján kelt véleményében és javaslatában kezdeményezte az indítványozó Magyarországról történő kiutasítását, továbbá három év beutazási és tartózkodási tilalom elrendelését vele szemben, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. §-ának (2) bekezdés d) pontja alapján, ismertetve a megalapozott gyanú tartalmát és megállapítva azt, hogy az indítványozóval szembeni büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekmény és annak társadalomra veszélyessége miatt az indítványozó Magyarországon tartózkodása súlyosan sérti és veszélyezteti a közbiztonságot, közrendet.
- [4] Az ítélet szerint ezt követően az OIF 2020. április 24-én kelt, 106-1-38528/9/2020-Ké számú határozatával az indítványozót – „mivel beutazása és tartózkodása a közrendet, közbiztonságot sérti vagy veszélyezteti” – az Európai Unió területéről Irán területére (kiutasítási tilalom hiányának megállapítása mellett) – kiutasította, a kiutasítás végrehajtását hatósági kísérettel (kitoloncolással) elrendelte, valamint három év beutazási és tartózkodási tilalmat állapított meg vele szemben. Az indítványozó tartózkodási engedélye ezt megelőzően, 2020. április 23-án visszavonásra került.
- [5] 1.2. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó keresetét a 12.K.704.581/2020/6. számú ítéletével elutasította. A bíróság a felek közötti jogszabály-értelmezési vitára tekintettel elsőként kimondta, hogy a Harmtv. 43. §-ának (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az annak első mondatában szereplő önálló beutazási és tartózkodási tilalom, vagy kiutasítás „kezdeményezése” a javaslat szinonimája és az utolsó mondatban a „javaslat”-ra vonatkozóan megállapított kötőerő nemcsak a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamára, hanem a teljes javas-

latra vonatkozik. Az ítéleti értelmezés szerint tehát az idegenrendészeti hatóságot köti a jogszabályban nevesített rendvédelmi szervek javaslata, úgy a kiutasítás, mint a beutazási és tartózkodási tilalom – közrendi és közbiztonsági alapjának a Harmtv. 43. § (2) bekezdés *d*) pontja, illetve a 47. § (4) bekezdése szerinti fennállása – tekintetében.

- [6] Megállapította az ítéleti indokolás továbbá azt is, hogy nem volt szükség a védett érdek („közrend, közbiztonság”) pontosabb megjelölésére, mert a Harmtv. 43. § (2) bekezdésének *d*) pontjában felsorolt bármelyik érdek sérelme, vagy veszélyeztetettsége megalapozza a kiutasítást.
- [7] Rámutatott a bíróság arra is, hogy az idegenrendészeti kiutasítás a büntetőeljárás időtartama alatt is elrendelhető, és a tárgyi ügyben a kiutasítás nem a bűncselekmény elkövetésének megállapításán, hanem a közbiztonság, közrend sértésén, veszélyeztetésén alapult, így nem képezte előkérdését a büntetőeljárás kimenetele, vagyis nem kellett felfüggeszteni az idegenrendészeti eljárást.
- [8] A bíróság a Kúria azon döntésére hivatkozva, miszerint a külföldi magatartásának értékelése során a külföldivel szemben folyamatban lévő büntetőeljárások is értékelhetők idegenrendészeti szempontból, ugyancsak nem találta megalapozottnak az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (2) bekezdésére alapított kereseti kérelmét.
- [9] Végül a bíróság indokolása szerint nem volt helytálló az indítványozónak a három év jogszerű tartózkodás alatt folytatott tanulmányok félbeszakítása miatti – az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 8. cikkére és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) esetjogára alapított – a magánélet tisztelben tartásának aránytalan sérelmére hivatkozó érvelése sem, mert az indítványozónak nincs családja Magyarországon, a nyelvet nem beszéli és a tanulmányi célú, három éves itt tartózkodás alapján nem lehet szó „megfelelő integrációról”.
- [10] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) és (7) bekezdését, valamint a VI. cikk (1) bekezdését sértő alaptörvény-ellenes bírói értelmezésére alapította alkotmányjogi panaszát.
- [11] 2.1. A XXVIII. cikk (2) bekezdése kapcsán hivatkozott az indítványozó arra, hogy az ártatlanság vélelme, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, a büntetőeljárásról kívül nem érvényesül abszolút jelleggel, de olyan jogkövetkezmények, joghátrányok vonatkozásában igen, amelyek olyan szoros és közvetlen tartalmi összefüggésben állnak a bűnösség, a büntetőjogi felelősség megállapításával, hogy alkotmányos védelmet indokolnak, márpedig a tárgyi ügyben a kiutasítás szoros összefüggésben áll a büntetőjogi felelősség megállapításával. Az indítványozó álláspontja szerint önmagában már az alaptörvény-ellenessé teszi az ítéletet, hogy a bíróság még csak nem is vizsgálta, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárásra alapított valódi, közvetlen és súlyos közbiztonsági veszély megállapítása szoros összefüggésben áll-e az ártatlanság vélelmének alkotmányos tartalmával, illetve okoz-e olyan joghátrányt, amely megállapított büntetőjogi felelősség hiányában utóbb reparáció nélkül marad. Hivatkozott ennek kapcsán az indítványozó arra is, hogy a bíróság nem észlelte és nem értékelte az ártatlanság vélelmének sérelmét, noha a BRFK javaslatában az „iráni állampolgár által elkövetett bűncselekményre, továbbá annak társadalomra való veszélyességére” tekintettel állapította meg a közbiztonság, közrend sérelmét, illetve veszélyeztetését. Az indítványozó szerint ez is igazolja, hogy a közrendi, illetve a közbiztonsági veszély megállapítása kizárólag arra a hatósági feltételezésre épült, hogy ő elkövette a terhére rótt cselekményt, ugyanis ezen túlmenően a hatóságok nem hivatkoztak olyan többlet-tényállási elemre, amely értékelhető lenne a közbiztonsági veszély vonatkozásában. Így tehát – véli az indítványozó – önmagában a bűncselekmény megalapozott gyanúja (a bűnösség „megelőlegezése”) került értékelésre olyan körülmény vonatkozásában, amely kétséget kizáróan eredményezi a joghátrányt, a kiutasítást.
- [12] 2.2. Az indítványozó szerint a bíróság ítélete azért sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát, mert a bíróság nemcsak jogosult, hanem köteles is a kereseti kérelem keretei között érdemi vizsgálatot végezni, azonban a konkrét ügyben ez nem történt meg, a bíróság sem a rendvédelmi szerv javaslatát, sem pedig az idegenrendészeti hatóság döntését nem vizsgálta felül érdemben. Az indítványozó kifejtette, hogy – bár nem ért egyet a bíróság által a rendvédelmi szerv javaslatának kötőerejét illető jogértelmezéssel, amelynek elfogadása esetén a rendvédelmi szerv valójában nem szakkérdésről, hanem ténylegesen a kiutasításról dönt –, a jogorvoslathoz való jog szempontjából irreleváns, hogy a bíróság a rendvédelmi szerv javaslatát, vagy az idegenrendészeti hatóság döntését vizsgálja felül, a releváns az, hogy történjen meg a közbiztonsági veszély fennállásának érdemi felülvizsgálata.

- [13] Végül az indítványozó utalt e körben az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlatából álláspontja szerint levezethető azon követelményre, miszerint nem kizárt, hogy közigazgatási eljárásban valamely „büntetést” elsőként egy közigazgatási hatóság szabjon ki, azonban a bírói szervnek hatáskörrel kell rendelkeznie különösen arra, hogy az előtte folytatott jogvita szempontjából releváns összes ténybeli és jogkérdést megvizsgáljon.
- [14] 2.3. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánélethez fűződő joga kapcsán hivatkozott arra, hogy a bíróság egyrészt tévesen értelmezte az EJEE 8. cikkével kapcsolatos EJEB gyakorlatot, másrészt az indítványozó álláspontja szerint a nyelvismeret csak egy aspektusa az integrálódásnak, annak hiánya nem zárja ki az integrálódást és egyébként ezt a körülményt – ideértve például az indítványozó társadalmi kapcsolatait is – sem az idegenrendészeti hatóság, sem a bíróság nem vizsgálta.
- [15] Hivatkozott az indítványozó továbbá arra is, hogy az EJEB kiforrott gyakorlatában meghatározta, hogy milyen körülményeket – arányossági szempontokat – kell figyelembe venni külföldiek kiutasítása esetén, úgy, mint az elkövetett cselekmények jellege és súlyossága, a fogadó országban való tartózkodás hossza, a bűncselekmények elkövetése és a kiszabott büntetés között eltelt idő hossza, a fogadó országgal való szociális, kulturális és családi kötelék erőssége, azonban sem az idegenrendészeti hatóság, sem a bíróság egyáltalán nem végzett ilyen szempontok szerinti vizsgálatot, így indítványozói álláspont szerint a kiutasítás sem a szükségesség, sem pedig az arányosság követelményének nem felelt meg.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság a per tárgyát képező közigazgatási határozat és az annak alapjául szolgáló iratok beszerzése érdekében végzésével megkereste az OIF vezetőjét, tájékoztatást kérve egyidejűleg arra nézve, hogy az indítványozó ügyében a hivatkozott – kiutasítást, valamint beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő – határozat jelenleg érvényben van-e, és amennyiben nem, úgy az indítványozó Magyarországon tartózkodását illetően milyen döntés és mely jogszabályi rendelkezés alapján áll fenn korlátozás.
- [17] Az OIF – az iratok megküldése mellett – 2020. október 29-én kelt válaszában arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az ügyészség 2020. május 20-án kelt határozatával az indítványozóval szemben megindított büntetőeljárást megszüntette, majd – az OIF megkeresésére – a BRFK 2020. június 17. napján kelt átiratában azt közölte, hogy a korábbi javaslatában foglaltakat nem tartja fenn, az indítványozó a továbbiakban a közrendet és a közbiztonságot nem veszélyezteti. Erre tekintettel az OIF 2020. június hó 19. napján kelt 106-1-38528/30/2020-Ké. számú határozatával az idegenrendészeti kiutasítást és a beutazási és tartózkodási tilalmat törölte. Az indítványozó 2020. október 15. napján tanulmányok folytatása céljából tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmet terjesztett elő, melynek elbírálása folyamatban van.
- [18] 4. Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az Ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan oka fogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdésének e) pontja alapján oka fogyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.
- [19] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a közigazgatási per alapjául szolgáló 106-1-38528/9/2020-Ké számú határozatban foglalt rendelkezések törlése okán az indítványozó keresetét elutasító – az alkotmányjogi panasszal támadott – ítélet önmagában joghatás kiváltására nem alkalmas, és az eljárás folytatására okot adó körülmény (a per tárgya) megszűnése miatt az alkotmányossági vizsgálat feltételei nem állnak fenn.
- [20] Az Alkotmánybíróság fentiekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az alkotmányjogi panasz eljárást, az Abtv. 59. §-a és az Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2020. december 8.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1001/2020.

